

[Bøgholm.]

sager der har været for, hvilken begrundelse der har været for de forskellige benådnings, der har fundet sted, og jeg vil derfor gerne have lov til for mit vedkommende at opfordre den høje regering til at lade udarbejde og offentliggøre en hvidbog, hvori de forskellige sager gennemgås, tilfælde for tilfælde. Nu skal man ikke sige til mig, at det vil være urigtigt at udlevere navne — for det behøver man naturligvis ikke at gøre. Det vil være særdeles let at udarbejde hvidbogen således, at der ikke kommer til at stå navne, men kun kommer til at stå x, y, z o. s. v. Jeg tror, man vil imødekomme et overordentlig udbredt krav i den danske befolkning, dersom man gør det; man vil da på en helt anden måde end ellers kunne få folket til at forstå, hvor det har været rimeligt og rigtigt at benåde, og jeg vil derfor, så stærkt jeg kan det, opfordre den høje regering til at lade udarbejde en sådan hvidbog.

Frode Jakobsen: Der er gået en flodbølge af protester hen over landet. Protesterne er ikke rettet mod nogen regering; det ville være misbrug om nogen prøvede at slå politisk mønt af dem — ja, det ville være bundforkert, om vi i denne debat ville skyde på personer i stedet for at drøfte principper.

Der er nogle, der forbavset spørger: Hvorfor pludselig denne bølge af protester? Forklaringen er simpel. Indtil jul har det danske folk ikke anet, hvordan lovgivningen af 1945 administrativt blev sat ud af kraft — ja, medlemmer af dette ting har ikke vidst det. Derfor har vi oplevet det som et chok. Der er nogle, der vender sig mod bevægelsen og siger, at landet ikke skal regeres gennem protester. Der har været mange uligevægtige protester, og der har været mange, jeg nødig ville lægge navn til. Alligevel mener jeg, at befolkningens reaktion er et tegn på sundhed.

Man kan tit blive bange for, at demokratiet er dødt, at det er ved at blive til et maskineri det hele, at der er for langt mellem den menige mand og dette ting. Den storm, vi har set, er et stykke levende demokrati. Der var opstået et svælg mellem folkets retsbevidsthed og det, der er praktiseret af de skiftende regeringer. Når et sådant svælg bliver for stort, må det korrigeres.

Nu kan man ikke længere være i tvivl. Jeg håber og venter, at udgangen af denne debat bliver, at dette svælg ikke længere eksisterer.

Hvad har været kilderne til denne protest? Fremfor alt, at folkets retsbevidsthed er blevet krænket. Det er det bredeste og mest almene synspunkt. Det har ikke noget med modstandsbevægelse eller ikke-modstandsbevægelse at gøre. Man har afvist protesten ved at tale om had og hævn. Naturligvis findes der også had og hævnlyst; en flodbølge kan ikke undgå også at blive grumset. Der er faldet mange uovervejede ord, men til det uovervejede hører det også, når man har sammenlignet protesten med nazisme. Protestens hovedindhold er, at rigsdagens love skal gælde, at domstolenes afgørelser ikke vilkårligt og i stilhed kan negligeres. Ved nazisme plejer man ikke at tænke på respekt for love og protest mod krænkelser af domme.

Den næste kilde er befolkningens fornemmelse af, at landsforræderi er blevet behandlet, som om det var en formildende omstændighed; man kan ikke tage, at delagtighed i en række mord skal blive billigere, fordi mordene er foregået i forbindelse med landsforræderi. Justitsministeren bestred det, men gjorde det ved at henvise til, at lovene af 1945 var for strenge. Heri ligger en indrømmelse af en korrektion af lovene. Men hvis man mener, at lovene er for strenge, så er vejen nye love. Det, man må sammenligne, er dommen og afsoningen, og her kan ingen bestride, at benådningspraksis overfor strafafsonere efter straffelovstilægget har været i formen en anden og i indholdet en mildere end overfor andre fanger; ingen kan benægte, at besættelsestidens forbrydere gennemsnitlig er kommet til at afsone en mindre brøkdelen af deres straf end andre.

Så er der en tredje grund til protesterne, som måske ikke er lige let at forstå for alle. En stor del af frihedsbevægelsens aktive og deres efterladte har følt løsladelsen af de groveste stikkere som en hån. Også jeg ønsker at sige, at det er med urette; man har sagt, at så var det hele forgæves; det er et vidnesbyrd om dårlige nerver. Det, vi kæmpede for, var at få landet frit, ikke at få vore modstandere sat i fængsel. Men der er også nogle, hvis opretholdelse man må bøje sig